

אַחֲרָיו: יֵא וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים
 בַּיָּמִים חֲדָל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֲרַח
 כְּנָשִׁים: יב וּתְצַחֵק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ
 לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלֹתִי הִיתָה-לִּי עֵדָנָה
 וְאֲדַנִּי זֶקֶן: יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָהָם
 לְמָה זֶה צַחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף
 אֲמַנָּם אֵלֶּךְ וְאֲנִי זְקֵנָתִי: יד הִיפְלֵא
 מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ
 כַּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן: טו וְתַכְחֵשׁ
 שָׂרָה | לֵאמֹר לֹא צַחֲקָתִי כִּי | יִרְאֶה

שְׁמַעַת בְּתַרְע מִשְׁכָּנָא
 וְהוּא אַחֲזֹרָהּ:
 יֵא וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה סִיבּוּ
 עֲלוּ בְיוֹמֵי פֶסֶק
 מִלְמַהּוּי לְשָׂרָה אֲרַח
 כְּנָשִׁימָא: יב וְחִיבַת שָׂרָה
 בְּמַעֲהָה לְמִימָר בְּתַר
 דְּסִיבִית הָוֹת לִי
 עוֹלִימוּ וְרַבּוֹנִי סִיבּ:
 יג וַאֲמַר יי לְאַבְרָהָם
 לְמָה דְנָן חִיבַת שָׂרָה
 לְמִימָר הַבָּרַם
 בְּקוֹשְׁטָא אֹלִיד וְאַנָּא
 סִיבִית: יד הִתְכַּפִּי מִן
 קָדָם יי פְּתַגְמָא לְזִמְן
 אַתּוּב לְוֹתָךְ פְּעֵדָן
 דְּאַתּוֹן קִימִין וּלְשָׂרָה

בָּר: טו וְכַדִּיבַת שָׂרָה לְמִימָר לֹא חִיבִית אֲרִי דְחִילַת וַאֲמַר לֹא בָרַם חִיבַת:

רש"י

(יא) חֲדָל לְהִיּוֹת. פסק ממנה: ארך כנשים. אורח נדות: (יב) בקרבה. מסתכלת צמעה ואמרה אפשר הקרבים הללו טעונין ולד השדים הללו שלמקו מושכין חלב (תנחומא שופטים): עדנה. נחלות צער ולשון משנה הוא כמו ששנינו (מנחות פו.) משיר את השער ומעדן את הצער. דבר אחר לשון עידן, זמן וסת נדות: (יג) האף אמנם. הגם אמת אלד: ואני זקנת. שנה הכחוז מפני השלוס שהרי היא אמרה ואדני זקן (ב"ר): (ד) היפלא. כתרגומו היתכסי וכי שום דבר מופלא ומופרד ומכוסה ממני מלעשות כרלוני: למועד. לאותו מועד המיוחד שקצעת לך אתמול למועד הזה בשנה האחרת: (טו) כי יראה וגו'

עמרת רש"י

(יא) חֲדָל לְהִיּוֹת. פסק ממנה: ארך כנשים. אורח נדות קבוע כשאר נשים [מזרחי]:
 (יב) בקרבה. למה נאמר [גור אריה] מסתכלת צמעה ואמרה אפשר הקרבים הללו טעונין ולד השדים הללו שלמקו מושכין חלב (תנחומא שופטים): עדנה. נחלות צער ולשון משנה הוא כמו ששנינו (מנחות פו.) משיר את השער ומעדן את הצער. דבר אחר לשון עידן, זמן וסת נדות:
 (יג) האף אמנם. הגם אמת אלד: ואני זקנת. שנה הכחוז מפני השלוס שהרי היא אמרה ואדני זקן (ב"ר): (ד) היפלא. מה' ולא לה' כתרגומו היתכסי וכי שום דבר מופלא ומופרד ומכוסה ממני מלעשות כרלוני ואינו כאן לשון פלא ותימה [שפתי חכמים]: למועד. לאותו מועד המיוחד שקצעת לך אתמול למועד הזה בשנה האחרת: (טו) כי יראה וגו' כי הראשון משמש לשון דהא שנותן טעם לדבר ותכחש שרה לפי שיראה והשני משמש צלשון אלל